

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Opetus- ja
kulttuuri-
ministeriö

AJANKOHTAISTA ELINIKÄISESTÄ OHJAUKSESTA nro 14, helmikuu 2020

TERVETULOA ELINIKÄISEN OHJAUKSEN AJANKOHTAISKATSAUKSEN PARIINI!	2
AJANKOHTAISTA OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖSTÄ.....	3
STRATEGIAKULMALLA UUTEEN VUOSIKYMMENEEN	4
AKTUELLT INOM DEN SVENSKSPRÅKIGA LIV-VERKSAMHETEN	5
KANSALLINEN ARVIOINTI PERUSOPETUKSEN JA TOISEN ASTEEN NIVELVAIHEESTA JA OHJAUKSESTA .	6
OHJAAMO-TOIMINNAN RATKAISUJEN VUOSI 2020	7
KANSAINVÄLINEN YHTEINEN JULKILAUSUMA OHJAUKSEN MERKITYKSESTÄ .	9
DREAM JOBS? TEENAGERS' CAREER ASPIRATIONS AND FUTURE OF WORK	9
OHJAAJIEN NÄKEMYKSIÄ VERKKOYHTEISÖPALVELUJEN EETTISESTÄ KÄYTTÖSTÄ.....	10
KAIKKIEN MALLISSA KEHITETÄÄN PERUSTAITOJA RATKAISEMALLA MYÖS ARKISIA URAHAASTEITA..	11
MERKITTÄVÄ KANSAINVÄLINEN TUNNUSTUSPALKINTO RAIMO VUORISELLE.....	12
KIRJOITUSOHJEET AJANKOHTAISKATSAUSTA VARTEN	13

TERVETULOA ELINIKÄISEN OHJAUKSEN AJANKOHTAISKATSAUKSEN PARIIN!

Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestön, OECD:n ohjauksen asiantuntijan Anthony Mannin mukaan ohjauksen kysyntä on tänä päivänä laajempaa kuin koskaan aiemmin. PISA 2018 –kyselyssä oli toisen kerran mukana myös ohjaukseen liittyviä kysymyksiä, ja OECD julkaisi näistä tiiviin yhteenvedon tammikuun lopussa. Järjestö suosittelee jäsenmailleen ohjauksen sisällyttämistä koulutukseen jo perusopetuksen ensimmäisistä vuosista alkaen. Viime vuoden lopulla kansainväliset organisaatiot (EU, OECD, ILO, UNESCO, Cedefop ja ETF) julkaisivat yhteisen vision ohjauksen merkityksestä koulutuksen, työmarkkinoiden ja yhteiskunnallisen osallisuuden edistämässä.

Kansallisesti ajankohtaisia asioita ovat jatkuvan oppimisen uudistus, elinikäisen ohjauksen kansallisten strategioiden päivittäminen, koulutuspoliittinen selonteko ja hallitusohjelmaan kirjattujen monialaista ohjausta koskevien tavoitteiden konkretisoiminen. Kansallinen koulutuksen arviointikeskus julkaisi 31.1.2020 raportin, jossa tarkasteltiin koulutuksen nivelvaiheiden sujuvuutta. Arvioinnin tulokset ja kehittämissuositukset ovat hyödynnettävissä oppivelvollisuuden laajentamista koskevilla keskusteluilla.

Projektiesittelyssä vuorossa on opintokeskus Siviksen ja Kansanvalistusseuran perustaitojen oppimiseen keskittyvä ”Kaikkien-malli”. Hanke keskittyy arkisiin elämän- ja uranhallintaan liittyviin kysymyksiin oppijälähtöisesti, paikallisesti ja ryhmän tuella. Uutta tutkimustietoa on saatavilla sosiaalisen median ohjaukseen liittyvistä eettisistä kysymyksistä.

Antoisia lukuhetkiä!

Uutiskirje löytyy Pedanetistä osoitteesta
<https://peda.net/hankkeet/elotori>

AJANKOHTAISTA OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖSTÄ

Opetus- ja kulttuuriministeriössä on käynnissä laajoja koulutuspoliittisia hankkeita, joiden tavoitteena on hallitusohjelman mukaisesti koulutuksellisen tasa-arvon vahvistamista, osaamisen lisääntymistä kaikilla koulutusasteilla, oppimiserojen vähentämistä sekä koulutustason nostoa.

Oppivelvollisuuden laajentamisen –hankkeessa oppivelvollisuusikä korotetaan vuodesta 2021 alkaen 18 ikävuoteen ja oppivelvollisuus laajennetaan koskemaan myös toisen asteen opintoja. Tavoitteena on, että kaikki suorittavat toisen asteen koulutuksen. Oppivelvollisuuden sisään rakennetaan erilaisia opinto- ja tukimuotoja, jotka voidaan sisällyttää toisen asteen tutkintoihin, samalla kehitetään toisen asteen valmistavia koulutuksia ja nivelvaiheen ohjausta helpottamaan siirtymistä toisen asteen koulutukseen. Valmistelun yhteydessä käydään läpi toisen asteen keskeyttämisen syyt ja ryhdytään tarvittaviin toimenpiteisiin niiden korjaamiseksi. Toisen asteen koulutuksella on merkittävä vaikutus työllisyyteen, sillä pelkän perusasteen varassa olevien työllisyysaste on vain noin 40 prosenttia. Toisen asteen tutkinnon suorittaneilla työllisyysaste on 75 prosenttia.

Oppivelvollisuuden laajennus tulee siis voimaan vuonna 2021. Oppivelvollisuuslakia sovelletaan ensimmäisen kerran niihin, jotka ovat lain voimaan tullessa perusopetuslain mukaisia oppivelvollisia. Velvoite hakeutua ja jatkaa toisen asteen koulutuksessa vaikuttaa käytännössä niihin nuoriin, jotka keväällä 2021 ovat perusopetuksen 9. luokalla. Uudistuksen suuntaviivat ovat valmistumassa, ja hallituksen esitystä valmistellaan myös parhaillaan. Hallituksen esitys on tarkoitus antaa elo-syyskuussa 2020.

Jatkuvan oppimisen uudistuksessa tarkastellaan työikäisten osaamista, koulutustarjontaa, toimeentuloa ja työelämän tarpeita. Uudistuksen valmistelusta vastaa parlamentaarinen ryhmä, jonka työtä tukee muun muassa opiskelijoita, koulutuksen järjestäjiä, työelämää sekä muita keskeisiä järjestöjä ja toimijoita edustava laaja seurantaryhmä.

On ennakoitu, että mittava joukko suomalaisia tarvitsee lähivuosina uudelleen koulutusta tai laajaa täydennyskoulutusta. Erityisenä haasteena on, kuinka koulutukseen hakeutuisivat myös sitä eniten tarvitsevat. Osaavan työvoiman saatavuus haittaa monia aloja ja yrityksiä. Uusiin osaamistarpeisiin vastaaminen edellyttää koulutusjärjestelmältä joustavuutta sekä ihmisille mahdollisuuksia päästä tarvitsemaansa koulutukseen työn ohessa ja sen aikana. Uudistuksen linjaukset valmistuvat vuoden 2020 lopussa.

Opetus- ja kulttuuriministeriö valmistelee vuoden 2020 loppuun mennessä vuoteen 2030 ulottuvan **koulutuspoliittisen selonteon**. Koulutuspoliittisella selonteolla valmistellaan linjauksia, joilla varmistetaan että, koulutus- ja osaamistaso nousevat kaikilla koulutusasteilla, oppimiserot kaventuvat ja koulutuksellinen tasa-arvo lisääntyy, lapset ja nuoret voivat hyvin, koulutus rakentaa yhteiskunnallista tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta ja Suomi on kansainvälisesti houkutteleva paikka opiskella, tutkia ja investoida.

Opetus- ja kulttuuriministeriö on avannut verkkokyselyn (avoinna 17.1 - 14.2.2020), jolla kerätään palautetta valmistelun tueksi. Avoimella kyselyllä kaikilla on mahdollisuus antaa näkemys, millaiselta osaaminen, oppiminen ja tutkimus näyttää vuonna 2030 ja siten vaikuttaa selonteossa esiin nostettaviin asioihin. Selonteossa tarkastelu kohdistuu koko koulutusjärjestelmän ja tutkimuksen kehittämiseen. Kevään aikana järjestetään myös laajempia kuulemistilaisuuksia eri sidosryhmille sekä tutkijatapaamisia. Hallituksen koulutuspoliittinen selonteko on tarkoitus antaa eduskunnalle syksyllä 2020.

Teksti: Ulla-Jill Karlsson, neuvotteleva virkamies, OKM, Ammatillisen koulutuksen osasto
ulla-jill.karlsson@minedu.fi

STRATEGIAKULMALLA UUTEEN VUOSIKYMMENEEN

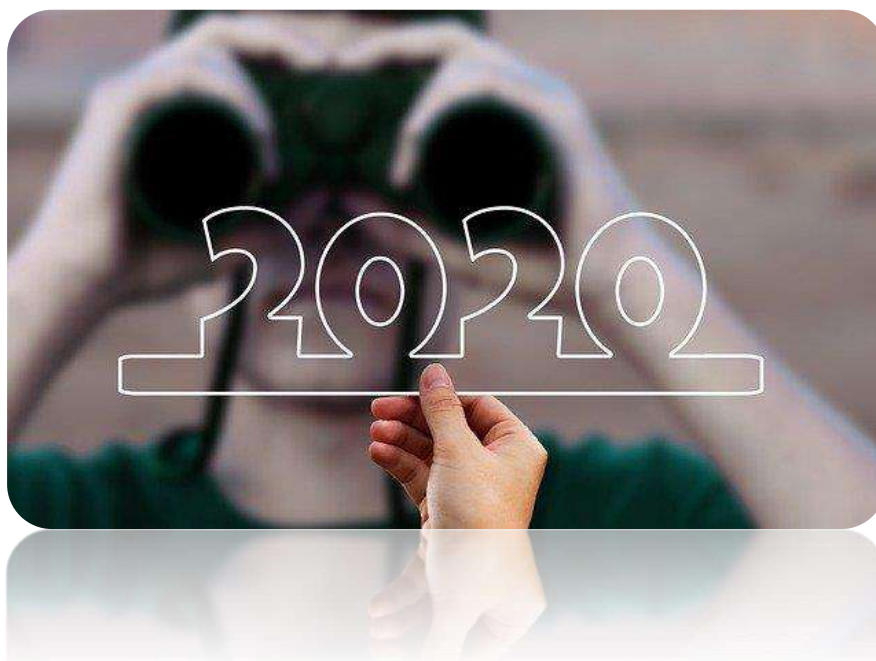
Suomessa elinikäisen ohjauksen uusi vuosikymmen alkaa strategiatyöllä. Työ- ja elinkeinoministeriö sekä opetus- ja kulttuuriministeriö ovat asettamassa valtakunnallisen ELO-työryhmän jatkoksi entistä hieman laajemman ELO-foorumin, joka kokoontuisi harvemmin, sekä tiiviimmän työjaoston, joka työskentelisi intensiivisemmin ja jonka ensimmäisiä tehtäviä on valmistella uuden elinikäisen ohjauksen strategian tekemistä tuleville vuosille.

Strategian pohjana tullaan käyttämään erilaista tutkimustietoa. Alkuvuodesta saadaan käyttöön mm. Ohjaamojen vaikuttavuutta koskevan Valtioneuvoston tutkimuksen tulokset, TE-hallinnon uraohjauspalveluita koskeva selvitys sekä työllisyyden alatyöryhmytyötä varten tehtyjen väliraporttien tilannekuvan tietoja. Dataa kerätessä huomaa helposti, että elinikäistä ohjausta koskeva tieto on hajallaan, eikä sitä kerätä, analysoida ja seurata systemaattisesti. Paremman tiedolla johtamisen tulisikin näkyä uudessa strategiassa paremmin.

Hallitusohjelmasta nousee myös aihioita strategiaa varten, muun muassa liittyen palveluiden saataavuuteen ja erityisryhmien huomiointiin. Lisäksi on huomioitava asiat jotka ovat muuttuneet merkittävästi sitten edellisen strategian laatimisen: a) digitaalisuus on muuttanut palvelukenttää ja sen mahdollisuuksia, toisaalta tuonut myös haasteita b) Suomessa on yhä enemmän vieraskielisiä ja muualta tulleita, heidän ohjauksessaan on otettava erityiskysymyksiä huomioon c) monimutkaistunut työelämä on tuonut mukanaan monialaisten ohjauspalveluiden trendin - mm. Ohjaamot ovat muuttuneet pilotista vakiintumassa olevaksi käytännöksi ympäri maan. Nyt tarvitaan paremmat pelisäännöt ja ohjaus monialaisten palveluiden kehittymisen tukemiseksi. d) politiikka ja valtionhallinto muuttuu ilmiölähtoisemmäksi - myös elinikäinen ohjaus tulee linkittää laajempiin kokonaisuuksiin kuten jatkuvan oppimisen uudistustyöhön, työllisyyden kasvattamiseen ja nuorten syrjäytymisen ehkäisyyn.

Antoisaa ja mielenkiintoista uutta vuosikymmentä kaikille!

Teksti: Anna Toni, Erityisasiantuntija, Työ- ja elinkeinoministeriö
anna.toni@tem.fi

AKTUELLT INOM DEN SVENSKSPRÅKIGA LIV-VERKSAMHETEN

Den utvidgade läroplikten och studiehandledningen

Den utvidgade läroplikten och hur den ska genomföras är en synnerligen aktuell fråga just nu. Såväl undervisnings- och kulturministeriet (UKM) som Kommunförbundet har ordnat tillfällen där den utvidgade läroplikten diskuterats ur den svenskspråkiga utbildningens synvinkel. Många frågor är ännu öppna men alla är överens om att reformen ökar behovet av studiehandledning. Utbildningsanordnarna har i flera repriser uttryckt sin oro över bristen på behöriga svenskspråkiga elev- och studiehandledare. Det är redan nu svårt att få behöriga sökande till lediga tjänster. Behovet av studiehandledare har också diskuterats i de svensk- och tvåspråkiga sektionerna för livslångt lärande (LIV-sektionerna).

Regionförvaltningsverkens svenska enhet för bildningsväsendet kartlägger för närvarande antalet tjänster och behörigheten bland elev- och studiehandledare inom grundläggande utbildning och utbildning på andra stadiet. På basis av resultaten fortsätter diskussionen om behovet av en svenskspråkig studiehandledarutbildning med UKM och berörda parter.

Tilläggsinformation om den utvidgade läroplikten:
<https://minedu.fi/sv/projekt?tunnus=OKM032:00/2019>

De finlandssvenska vägledardagarna har "På väg mot år 2030" som tema

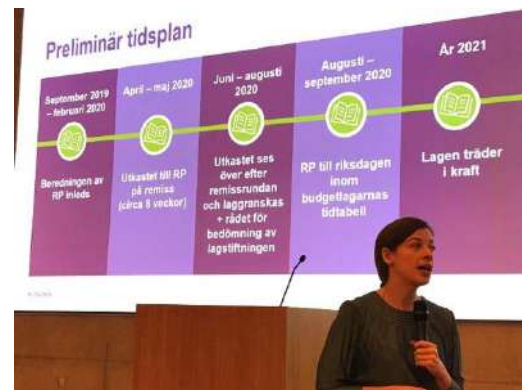
De finlandssvenska vägledardagarna ordnas den 18–19 mars i Åbo och tar sikte på framtiden. Den första dagen fokuserar på det framtida arbetslivet och karriärbyten under ledning av ekon.dr. Charlotta Niemistö från Hanken och fil.dr. Ingrid Biese från Soc&Kom. Dessutom presenterar regionchef Heidi Enbacka hur organisationen Ekonomi och ungdom TAT ser på framtidens arbetsliv.

Den andra dagen leder medieföretagare Jens Berg deltagarna in i framtiden under rubriken "De ungas intressen i medierna – en spegel av vårt framtida samhälle?". Elevhandledare Hans Kankkonen och specialplanerare Risto Hietala redogör för utvärderingen "Studerandes övergångar och smidiga studievägar från grundläggande utbildningen till andra stadiet" som Nationella centret för utbildningsutvärdering (NCU/Karvi) har gjort. Lektorerna Janina Sjöstrand och Eeva Pekanheimo berättar om Humaks projekt SamVäg som möjliggör språkbadsstudier i samhällspedagogik för studerande på andra stadiet. Undervisningsrådet Annika Bussman från undervisnings- och kulturministeriet avslutar dagarna med att presentera senaste nytt gällande bl.a. regeringens stora projekt om kontinuerligt lärande och förlängd läroplikt.

Platsen för vägledardagarna är Åbo yrkesinstituts Auditorio i Datacity, Lemminkäinengatan 14–18 i Åbo. Sista anmälningsdag är 6.3.2020. Vägledardagarna riktar sig till elev- och studiehandledare, vägledare på alla utbildningsstadiet, i arbets- och näringsbyråerna, i arbets- och ungdomsverkstäderna, inom integrationsprocesser och vägledningsprojekt samt övriga intresserade.

Tilläggsuppgifter: <http://www.avi.fi/sv/web/avi/vagledardagarna-inbjudan>

Text: Carola Bryggman, överinspektör,
Regionförvaltningsverkens svenska enhet för bildningsväsendet
carola.bryggman@avi.fi

Undervisningsminister Li Andersson informerade om arbetet med utvidgningen av läroplikten under en workshop 16.12.2019

KANSALLINEN ARVIOINTI PERUSOPETUKSEN JA TOISEN ASTEEN NIVELVAIHEEN OHJAUksesta

Kansallinen koulutuksen arviointikeskuksen (Karvin) toteuttaman arvioinnin aihe on erityisen ajankohtainen nyt, kun oppivelvollisuuden laajentamista valmistellaan. Arvioinnissa selvitettiin, miten toimivaa ohjaus jatko-opintoihin ja uravalintoihin on perusopetuksessa sekä miten opintojen alkuvaiheen ohjaus toimii toisella asteella ja nivelvaiheen koulutuksissa.

Perusopetuksen, lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen lisäksi arvioinnissa olivat mukana lisäopetus (kymppiluokka), ammatilliseen koulutuksen valmentava koulutus (VALMA), lukiokoulutukseen valmistava koulutus (LUVA) ja kansanopistojen järjestämät vapaan sivistystyön pitkät opintolinjat. Tulokset pohjautuvat lähes 500 perusopetuksen, toisen asteen koulutuksen ja vapaan sivistystyön järjestäjän kyselyvastauksiin. Lisäksi tietoa kerättiin yhteensä yli 15 000 ammatillisessa koulutuksessa, lukiossa ja nivelvaiheen koulutuksissa aloittaneelta opiskelijalta.

Arviointitulosten mukaan **perusopetuksessa** jatko-opintoihin ja uravalintoihin ohjauksen saatavuus ja saavutettavuus ovat pääosin hyvällä tasolla. Valtaosa opiskelijoista oli saanut tarvitsemaansa henkilökohtaista ohjausta jatko-opintojen suunnitteluun, ja enemmistö koki itsetuntemuksensa sekä tiedonhankinta- ja päätöksentekotaitojensa kehittyneet hyvin peruskoulussa. Myös opetuksen järjestäjät pitivät yksilöohjauksen toteutumista vahvuutena. Sen sijaan ryhmämuotoinen ohjaus ja vertaistuen hyödyntäminen ohjauksessa eivät toteudu yhtä hyvin. Lisäksi digitalisaation ja teknologian mahdollisuuksia tulisi hyödyntää ohjauksessa systemaattisemmin. Arviointitulosten mukaan luokkamuotoista ohjausta ja työelämään tutustumisjaksojen toteutusta tulee kehittää niin, että ne tukevat oppilaita entistä paremmin jatko-opintoihin ja uravalintoihin liittyvässä suunnittelussa ja päätöksenteossa. Jatko-opintopaikkoihin tutustumismahdollisuuksia tulee myös lisätä.

Lukiokoulutuksessa ja ammatillisessa koulutuksessa sekä nivelvaiheen koulutuksissa ohjaus toimii pääsääntöisesti hyvin. Opiskelijat olivat saaneet tarvitsemaansa tietoa opintojen tavoitteista ja sisällöistä. Opiskelijoiden tarpeita ja tavoitteita oli otettu melko hyvin huomioon opintojen suunnittelussa, mutta heidän elämäntilannettaan tulisi huomioida kokonaisvaltaisemmin. Toisen asteen koulutuksessa oppimisen vaikeuksiin ja oppimistaitoihin liittyvässä tarvelähtöisessä tuessa on lisäksi kehitettävää molemmilla sektoreilla. Nivelvaiheen koulutuksissa kehittämiskohteiksi nousivat vertaistuen huomiointi osana ohjausta sekä tiedonsiirto perusopetuksen ja nivelvaiheen koulutusten välillä.

Vaikka tilanne on pääosin hyvä, osa opiskelijoista olisi tarvinnut enemmän ohjausta ja tukea jatko-opintojen ja uravalintojen suunnitteluun perusopetuksessa sekä opintojen käynnistymiseen peruskoulun jälkeisessä opiskelupaikassa. Opiskelijat, jotka olivat peruskouluaikana joutuneet toistuvasti kiusaamisen kohteeksi tai joilla oli kokemuksia oppimiseen liittyvistä vaikeuksista, kokivat ohjauksen saatavuuden ja saavutettavuuden sekä tarvevastaavuuden muita heikommaksi. He myös kokivat itsetuntemuksensa sekä tiedonhankinta- ja päätöksentekotaitojensa kehittyneen peruskouluaikana heikommin kuin muut. Kokemukset kiusaamisesta ja oppimiseen liittyvistä vaikeuksista heijastuivat myös perusopetuksen jälkeisten opintojen käynnistymiseen.

Ohjauksen lisäksi arvioinnissa selvitettiin yhteishaun ja muiden koulutukseen hakeutumismuotojen sekä nivelvaiheyhteistyön toimivuutta. Arvioinnin tulokset ja niihin pohjautuvat kehittämissuositukset *Vaihtoehtoja, valintoja ja uusia alkua – Arviointi nuorten opintopoluista ja ohjauksesta perusopetuksen ja toisen asteen nivelvaiheessa*. Raportti on saatavilla Karvin verkkosivuilta www.karvi.fi.

Teksti: Jani Goman, Arviointineuvos, Karvi
jani.goman@karvi.fi

OHJAAMO-TOIMINNAN RATKAISUJEN VUOSI 2020

Kohtaamo-hanke (ESR) on koordinoanut Ohjaamo-toimintaa vuodesta 2014 lähtien. Toiminta on keskittynyt Ohjaamo-konseptin sanoittamiseen, levittämiseen, vakiinnuttamiseen sekä Ohjaamojen alueelliseen ja paikalliseen tukemiseen verkostotyön eri vaiheissa. Ohjaamoja on tuettu myös viestinnässä, markkinoinnissa, tiedontuotannossa, keskinäisessä verkostoitumisessa sekä tuotettu tutkimustietoa toiminnan kehittämiseksi. Lisäksi Kohtaamo on rakentanut ohjaustaverkossa.fi palvelua ohjauksen työkaluksi. Kohtaamo-hankkeen rahoitus ulottuu vuoden 2020 loppuun.

Hankkeesta pysyvään rakenteeseen

Suuri osa paikallisista Ohjaamoista on aloittanut toimintansa ESR-hankkeina, ja hallituksen osoittaman lisärahoituksen myötä niiden toiminta on vakiinnutettu vuodesta 2018 alkaen. Tällä hetkellä Ohjaamo-palvelupisteitä syntyy lähinnä kaupunkien ja kuntien omasta aloitteesta. Ohjaamo-palvelut edustavat monialaista matalan kynnyksen palvelua, jonka onnistunut koordinointi edellyttää siirtymistä hanke-vetoisesta toiminnasta pysyvämpään rakenteeseen.

Ohjaamo-palvelujen kehittämiseksi tarvitaan jatkossa selkeä linjaus pysyvän valtakunnallisen koordinaatioyksikön perustamisesta. Ministeriöiden keskeisenä haasteena tänä vuonna on Ohjaamo-toiminnan vakiinnuttaminen olemassa olevaan hallintomalliin ja luoda Ohjaamo-toiminnan tarvitsema tukirakenne. Pitemmällä tähtäimellä tavoitteena on saada Ohjaamotoimintaan säädöspohja, joka ratkaisisi mm. monialaisen palvelun asiakasrekisteritietojen sujuvan yhdistämisen.

Vuoden 2020 aikana käynnistetään myös työllisyyden kuntakokeilut. Hallituksen esitys luo mahdollisuuden kehittää ja innovoida asiakkaan palveluja uudenaikaisiksi kokonaisuuksiksi. Uusia palvelumalleja rakennettaessa erityisesti nuorten ja nuorten aikuisten osalta on tärkeää huomioida olemassa olevat Ohjaamot ja niiden monialaiset palvelut. Ohjaamojen roolia olisi mahdollista kasvattaa erityisesti nuorten palveluekosysteemissä, jolloin työllisyydenhoito voisi yhdistyä tehokkaammin myös muihin neuvonta- ja ohjauspalveluihin.

Tutkimus ja tiedontuotanto

Kohtaamo-hanke on systematisoinut Ohjaamojen seurantatietojen keruuta alusta alkaen. Ohjaamojen seurantatyöryhmä on aloittanut joulukuussa 2019 ja se kehittää Mirja Määtän johdolla Ohjaamojen seurantatiedonkeruun kokonaisuutta ja välineitä ajatellen myös Kohtaamo-hankkeen päättymistä. Ohjaamojen tiedonkeruun jatkuvuus tulee siirtymävaiheessa varmistaa.

Ajankohtaista:

- vuoden 2019 Ohjaamo-tilastot on saatavissa [Kohtaamon](#) sivulta.
- Ohjaamojen vaikuttavuutta tarkastelleen MONET-hankkeen raportti julkaistaan helmikuussa. Raportissa tarkastellaan Ohjaamojen tuloksia ja vaikuttavuutta sekä yhteiskunnallista merkitystä.
- Kohtaamo toteutti Ohjaamojen itsearviointin toista kertaa syksyllä 2019. Tuloksia analysoi korkeakouluharjoittelija Vilja Männistö TEMissä. Yhteenveto valmistuu helmikuussa.
- Tutkimusartikkeleista ja puheenvuoroista koostuva Tutkittu ja tulkittu Ohjaamo –kirja (toim. Määttä & Souto) on arvioitavana kustantajalla Nuorisotutkimusverkostossa. Se julkaistaan touko-kesäkuussa 2020 Nuorisotutkimusseuran julkaisusarjassa.

Ohjaustaverkossa.fi palvelu on siirtynyt koekäyttöön

Kohtaamo-hanke kehittää valtakunnallista verkko-ohjauspalvelua (ohjaustaverkossa.fi) Sen voivat ottaa käyttöön Ohjaamojen ja TE-asiakaspalvelukeskusten lisäksi julkisia neuvonta- ja ohjauspalveluja tarjoavat tahot eli oppilaitokset, yhdistykset ja erilaiset hankkeet.

Ohjaustaverkossa.fi tarjoaa neuvonta- ja ohjausorganisaatioille palvelukanavan ja ohjaustilan, joiden avulla neuvontaa ja ohjausta voidaan tarjota verkossa tarpeen mukaan suojatussa ympäristössä tietoturvallisesti. Verkkopalvelussa kansalainen saa neuvontaa ja ohjausta aina ihmiseltä, mikä ei ole enää itsestään selvä asia kehittyvässä digimaailmassa.

Palvelun rajattu koekäyttö käynnistyi kesällä 2019. Kokeilussa on mukana viisi Ohjaamo, TE-asiakaspalvelukeskus ja Nuorisotasoliitto ry. Tällä hetkellä noin 20 ohjaajaa käyttää verkkopalvelua työssä tukena. Palautetta ja käyttökokemuksia kerätään palvelusta erityisesti ohjaustilan käyttöön ja toimivuuteen liittyen autenttisissa asiakasohjauksissa. Ohjaustaverkossa.fi -palvelun jatko on ratkaistava samassa yhteydessä kuin monialaisen palvelun tukirakennetta luodaan.

Teksti: Pasi Savonmäki, Kohtaamo-hanke , Työllisyys, osaaminen ja kulttuuri-yksikkö, Keski-Suomen Ely-keskus
pasi.savonmaki@ely-keskus.fi

Valtakunnallista Ohjaamoviikkoa vietetään 10.-14.2. jonka aikana toteutetaan valtakunnallinen nuorille suunnattu markkinointikampanja sekä Ohjaamojen omia tapahtumia. Myös vuosittainen Ohjaamo-palkinto jaetaan 11.2. Ohjaamojen ohjausryhmässä Helsingissä.

- Kohtaamon verkkosivut kohtaamo.info
- Ohjaamojen valtakunnalliset sivut ohjaamot.fi
- Facebookissa [Kohtaamo](#) ja [Ohjaamot](#) -sivut sekä [Ohjaamot puhuvat!](#) -ryhmä, Ohjaamoilla omat sivut
- Instagramissa [Ohjaamot](#), [Kohtaamo](#) ja Ohjaamoiden omat tilit
- YouTubeissa [Kohtaamo hanke](#), Ohjaamoiden omat tilit
- Twitterissä [@Kohtaamo_ESR](#)
- Somessa tunnisteina #Ohjaamo, #Navigatorn

KOHTAAMO on nuorten matalan kynnyksen ohjauspalvelujen (Ohjaamo) ja verkko-ohjauksen kehittämisen koordinaatiohanke. Sen tavoitteena on edistää nuorten työllistymistä ja ehkäistä syrjäytymistä. Hanke toteutetaan useiden hallinnonalojen, elinkeinoelämän, työelämän ja kolmannen sektorin yhteistyönä. Kohtaamo on osa nuorisotakuun toimeenpanoa ja se saa rahoitusta Euroopan yhteisön sosiaalirahastosta (ESR) hankekaudella 2014-2020.

KANSAINVÄLINEN YHTEINEN JULKILAUSUMA OHJAUKSEN MERKITYKSESTÄ

Euroopan komissio, EU:n ammatillisen koulutuksen kehittämiskeskus (Cedefop), Euroopan koulutussäätiö (ETF), OECD, ILO ja UNESCO julkaisivat viime vuoden lopulla yhteisen kannanoton elinikäisen ohjauksen strategisesta merkityksestä oppimiselle ja työmarkkinoille osallistumiselle.

Tässä julkaisussa kuvataan tiivistetysti ohjauksen lisäarvoa opiskelijoille, työntekijöille ja työnhakijoille. Lisäksi korostetaan ohjauksen merkitystä nuorille siinä vaiheessa, kun he suunnittelevat opintopolkujaan, uravaihtoehtojaan sekä oman potentiaalinsa parasta mahdollista hyödyntämistä. Julkaisu ottaa kantaa, miten aikuiset voivat ohjauksessa tunnistaa omaa osaamistaan suhteessa tulevaisuuden työmarkkinoiden osaamisvaatimuksiin sekä navigoida yhä monimuotoistuvammilla työmarkkinoilla. Poliittisille päättäjille on koottu lisätietoja sekä kehittämissuhteita, miten ohjauksellisia teemoja kannattaa integroida kansalliseen koulutus- ja työvoimapolitiikkaan.

Julkaisun kannanotot perustuvat ohjauksen järjestämistä koskevaan tuoreimpaan tutkimustietoon sekä alan kansainvälisten verkostojen työkokouksissa tehtyihin kehittämissuhteisiin.

Lisätietoa: Investing in career guidance.

<https://www.cedefop.europa.eu/en/publications-and-resources/publications/2227>

DREAM JOBS? TEENAGERS' CAREER ASPIRATIONS AND FUTURE OF WORK

Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestö, OECD julkaisi tammikuussa PISA 2018 –kyselyyn pohjautuvan erillisen raportin, jossa tarkasteltiin nuorten toiveita tulevista ammattialoista. Toiseksi tarkasteltiin, missä määrin nuoret ovat osallistuneet ohjaukseen koulussa tai olleet työharjoittelussa koulun ulkopuolella ja millaisia urasuunnittelutaitoja he ovat oppineet.

Tulosten mukaan nuorten uratoiveissa ei ole tapahtunut kovinkaan merkittäviä muutoksia sitten ensimmäisten PISA –kyselyiden. Suomen osalta tyttöjen unelma-ammattit ovat monipuolistuneet, mutta kärjessä ovat pysyneet lääkärin ja opettajan ammatit. Poikien toiveissa on vähemmän muutoksia, pojat toivovat edelleen uraa insinööreinä tai paikkaa johtotehtävissä. Kansainvälisen aineiston mukaan nuorten sosioekonomisella taustalla on yhteyttä toiveisiin. PISA –kyselyssä hyvin menestyneet nuoret, joiden perheellä oli matalampi sosioekonominen taso, asettivat itselleen vaatimattomampia uratavoitteita kuin nuoret, joilla oli korkeampi sosioekonominen tausta.

Tulosten pohjalta OECD esittää, että nuorilla tulisi olla mahdollisuus saada enemmän tietoa tulevaisuuden työmarkkinoista. Tätä voidaan edistää vahvistamalla ohjauksen asemaa opetussuunnitelmassa jo perusasteelta alkaen. Suomi on esimerkki maista, joissa ohjaus on ollut opetussuunnitelmassa jo 1970-luvulta lähtien. Vastaavasti TET-jaksot on kansainvälisissä arvioinneissa havaittu hyväksi toimintamalliksi tutustua erilaisiin työtehtäviin osana opetussuunnitelmaa.

Ohjauksen teemat ovat olleet PISA –kyselyssä erillisinä kysymyksinä vuosina 2012 ja 2018, ja tämä nyt julkaistu OECD:n raportti kokoaa yhteen vuoden 2018 tilannetta.

Julkaisu: Mann, A., Denis, V., Schleicher, A., Ekhtifari, H., Forsyth, T., Liu, E. & Chambers, N. (2020). *Dream Jobs? Teenagers' Career Aspirations and Future of Work*. OECD

<https://www.oecd.org/education/dream-jobs-teenagers-career-aspirations-and-the-future-of-work.htm>

Teksti: Raimo Vuorinen, projektipäällikkö, Koulutuksen tutkimuslaitos, Jyväskylän yliopisto
raimo.vuorinen@jyu.fi

OHJAAJIEN NÄKEMYKSIÄ VERKKOYHTEISÖPALVELUJEN EETTISESTÄ KÄYTTÖSTÄ

Sosiaalisen median erilaisten verkkoyhteisöpalvelujen, kuten LinkedIn, ja Facebook, käyttö on osa monen ohjaajan arkea. Yhteisen tiedon tuottamisen ja jakamisen ajatus on saanut yhä useamman ohjaajan pohtimaan ja soveltamaan näiden uusien kanavien mahdollisuuksia. Samalla pohdinnan kohteeksi ovat nousseet sosiaalisen median (social networks) käyttöön liittyvät eettiset näkökulmat.

Tässä tutkimuksessa tarkastellaan, millaisena ohjaajat mieltävät verkkoyhteisöpalvelujen eettisen käytön ohjauksessa. Tutkimuksessa toteutettuihin fokusryhmähaastatteluihin osallistui sosiaalisen median erilaisten verkkoyhteisöpalvelujen ohjauksen osalta kokeneita, eri oppilaitosmuodoissa työskenteleviä ohjaajia sekä koulutusneuvoja ja ammatinvalintapsykologeja. Haastattelut toteutettiin National Career Development Associationin (NCDA) maailmanlaajuisessa konferenssissa. Tutkimuksen tuloksena ohjaajien käsitykset eettisistä toimintatavoista sosiaalisen median verkkoyhteisöpalveluissa voitiin jakaa neljään laadullisesti erilaiseen, mutta toisiinsa liittyviin kategorioihin. Niitä ovat informaatio-, verkostoitumis-, kasvatus ja yhteistyöorientoitunut käyttö.

Informaatio-orientaatiosta yhteistyöorientoituneeseen käyttöön

Ensimmäinen orientaatio eettisiin toimintatapoihin sosiaalisen median verkkoyhteisöpalveluissa oli informaatio-orientaatio. Tällä tavoin orientoituneet ohjaajat tarkastelivat sosiaalisen median verkkoyhteisöpalvelujen mahdollisuuksia tiedon välittämisen näkökulmasta. Tiedon virheettömyyteen ja ajantasaisuuteen liittyvät kysymykset aiheuttivat eettistä pohdintaa – erityisesti sellaisen tiedon, jota ohjaajat itse esittävät ja jakavat verkossa. Ammatillisen opastuksen puute asianmukaisten käytäntöjen kehittämisessä koettiin haasteellisena.

Toinen orientaatio oli verkostoitumisorientaatio. Haastateltavat korostivat verkkoyhteisöpalvelujen vuorovaikutteisuutta ja yhteiskehittelyn mahdollisuuksia yksilöiden ja ryhmien kanssa. Ammatillisten rajojen hämärtyminen sosiaalisen median verkkoyhteisöpalveluissa aiheutti eettistä pohdintaa.

Kolmas näkökulma keskitti huomion kasvatuksellisiin kysymyksiin. Vastajat korostivat yksilöiden tukemisen ja opettamisen tärkeyttä; yhtenä keinona tähän he näkivät sen, että yksilöitä opetetaan käyttämään tehokkaasti hyväkseen sosiaalisen median verkkoyhteisöpalveluita mm. edistääkseen työllistymistä. Pohdintaa aiheuttivat yksityisyyden ja luottamuksellisuuden kysymykset.

Neljäs näkökulma eettisiin toimintatapoihin verkkoyhteisöpalveluissa painotti yhteistyökysymyksiä. Haastateltavat korostivat verkkoyhteisöpalvelujen sosiaalista luonnetta ympäristönä, jossa ohjauksellisten kysymysten yhteisöllinen työskentely tapahtuu. Vastajien eettisinä huolenaiheina olivat ammatilliset valmiudet sosiaaliseen verkostoitumiseen. He pitivät tärkeänä, että työhön liittyvä toiminta avoimessa sosiaalisessa mediassa katsotaan ammatilliseksi ja aidoksi. Huomiota kiinnitettiin myös siihen, että palveluja tuottavat yksiköt sopivat yhteisesti asianmukaiset yleiset suuntaviivat ja/tai sosiaalisen verkostoitumisen periaatteet.

Tutkimus havainnollistaa ohjaajien erilaisia tapoja mieltää sosiaalisen verkkoyhteisöpalvelujen eettinen käyttö ohjauksessa. Kun ohjaajat kehittävät taitojaan hyödyntää uusien teknologioiden mahdollisuuksia ohjauksessa, tulee samalla pohtia teknologian käyttöön liittyviä eettisiä kysymyksiä ja mahdollisia strategioita sosiaalisen median verkkoyhteisöpalvelujen käytössä. Tässä tutkimuksessa tunnistettuja näkökulmia voidaan hyödyntää näihin tarkoituksiin.

Teksti: Jaana Kettunen, Koulutuksen tutkimuslaitos, Jyväskylän yliopisto
jaana.h.kettunen@ju.fi

Artikkeli: "Practitioners' conceptions of ethical practice in social networking in career services " on julkaistu International Journal for Educational and Vocational Guidance -lehdessä ja on luettavissa osoitteessa <http://dx.doi.org/10.1007/s10775-018-9383-4>

KAIKKIEEN MALLISSA KEHITETÄÄN PERUSTAITOJA RATKAISEMALLA MYÖS ARKISIA URAHAASTEITA

Kaikkien-malli on uudenlainen perustaitojen oppimismalli, jossa oppijaa autetaan tunnistamaan ja ratkaisemaan arkisia elämän- ja uranhallintaan liittyviä haasteitaan oppijälähtöisesti, paikallisesti ja ryhmän tuella. Malli soveltuu kaikille aikuisille koulutustaustasta, työ- tai elämäntilanteesta riippumatta. Mallia kehittää Opintokeskus Sivis ja Kansanvalistusseura. Yhteistyötä on tehty vuodesta 2018 lähtien osana Euroopan sosiaalirahaston rahoittamaa Kansalaisen perustaidot -hanketta. Malli julkaistaan Kansalaisen perustaidot 2020 -seminaarissa Helsingissä 25.3.2020. Tarkempi kuvaus ja käyttöönotto-ohjeet on saatavilla verkossa viimeistään huhtikuussa 2020.

Kaikkien-mallin esimerkki pohjautuu Englannissa 2010-luvulla kehitettyyn Citizens' Curriculum-oppimismalliin. Suomalaiseen yhteiskuntaan sovellettu malli pohjautuu samoihin arvoihin; perustaitoja kehitetään arjen haasteita ratkaisemalla, oppijan kokoisella ja -näköisellä opintosuunnitelmalla paikallisesti yhteistyössä paikallisten toimijoiden kanssa.

Malli on aktiivinen, pienin askelein parempaan arjen ja uranhallintaan tähtäävä oppimisprosessi. Tyypillisiä teemoja ovat koulutuksen puute tai passiivisuus koulutukseen hakutumisessa, työttömyys, näköalattomuus urasuunnittelussa, alhainen työhyvinvointi tai terveysongelmat, taloudelliset haasteet ja passiivinen osallistuminen yhteiskunnallisiin asioihin.

Espoon yrittäjäpilotin osallistujat. Kuva: Sanni Olasvuori.

Keskeistä on tunnistaa teema, koota sen ympärille oppijoita ja vahvistaa ryhmän, kouluttajan ja paikallisten toimijoiden avulla oppijan itsetuntemusta ja -luottamusta sekä ohjata toimintasuunnitelman tekoon ja toimintaan haasteen ratkaisemiseksi. Perustaitoja ei opeteta erillisesti luku-, numero- tai digitaivoina, vaan ne kehittyvät osana oppijan suunnitelmaan perustuvaa toimintaa. Kouluttajan ja ohjaajan rooli taustasparraajana on tärkeä, vaikka oppija on keskiössä. Hän määrittää suunnitelman laajuuden ja tavoitteen.

Kaikkien-mallia on pilotoitu keväällä ja syksyllä 2019 Turussa, Savonlinnassa ja Espoossa erilaisilla käyttäjäryhmillä maahanmuuttajaperheistä ja -nuorista liiketoiminnan ja hyvinvoinnin kanssa kamppaileviin yrittäjiin. Yhteistyökumppaneina ovat toimineet kansalais- ja yrittäjäjärjestöjen lisäksi paikallisia TE-toimistoja sekä uusyrityskeskus. Pilotteihin valittiin erilaisissa työmarkkinatilanteissa olevia kansalaisia, koska nimensä mukaisesti malli on kaikkien kansalaisten.

Tervetuloa 25.3.2020 Kansalaisen perustaidot 2020 - Miten pidämme kaikki mukana? -seminariin kuulemaan ja keskustelemaan lisää!

Teksti: Kaisa Välivehmas, Kansalaisten perustaidot hanke, Opintokeskus Sivis
kaisa.valivehmas@ok-sivis.fi

Lisätietoa: <https://kansanvalistusseura.fi/kansalaisenperustaidot/>.

MERKITTÄVÄ KANSAINVÄLINEN TUNNUSTUSPALKINTO RAIMO VUORISELLE

Raimo Vuorinen Koulutuksen tutkimuslaitokselta on saanut NCDA:n myöntämän korkea-arvoisen tunnustuksen "Presidential Award" huippuosaamisestaan ja työstään ohjausalalla. Vuorinen on ensimmäinen suomalainen NCDA:n tunnustuspalkinnon saaja.

NCDA:n puheenjohtajan professori Spencer Nilesin mukaan Raimo Vuorisen valinta tunnustuspalkinnon saajaksi oli helppoa. "Vuorinen on maailmanlaajuisesti yksi arvostetuimmista asiantuntijoista teknologian ohjauksikäytössä sekä ohjauksen toimintapolitiikan kehittämässä. Ohjausalan ammattikunta on hyödyntänyt hänen asiantuntijuuttaan useaan otteeseen löytääkseen tapoja parantaa ja kehittää ohjauspalveluja eri maissa. Näin on tehnyt myös NCDA, joka on maailman vanhin ohjausalan keskusjärjestö. Meillä (NCDA) on kunnia tehdä yhteistyötä tohtori Vuorisen kanssa ohjauksen ja yleisen politiikan kehittämiseksi kaikkialla maailmassa", perustelee professori Spencer Niles.

Vuorinen on ensimmäinen suomalainen NCDA:n tunnustuspalkinnon saaja .

"On suuri kunnia vastaanottaa NCDAn kunniapalkinto. Koen tämän palautteena kansainvälisestä yhteistyöstä, jossa eri tahojen kanssa on pyritty tarkastelemaan elinikäistä ohjausta, alan ammattilaisten koulutusta ja tutkimusta osana laajempaa yhteiskunnallista kehitystä. Uudet työn tekemisen muodot koskettavat myös ohjausalaa. Tämä palkinto on myös huomionosoitus koko Suomen yli 50-vuotiselle monialaiselle ohjausosaamiselle, Jyväskylän yliopistolle ja Koulutuksen tutkimuslaitokselle. Haluankin jakaa sen kaikkien kollegoiden ja yhteistyötahojen kanssa" kertoo Raimo Vuorinen.

Työssään Vuorinen on keskittynyt elinikäisen ohjauksen toimintapolitiikkaan, monialaisten palvelujärjestelyjen kehittämiseen ja arviointiin sekä tieto- ja viestintäteknologian ohjauksikäytön edistäminen. Hän on ohjausalan ohjauspolitiikan kansainvälisen tutkimusverkoston ICCDPP:n hallituksen puheenjohtaja ja on toiminut kansainvälisen keskusjärjestön IAEVG:n varapresidenttinä vuosina 2011-19.

Teksti: Jaana Kettunen, Koulutuksen tutkimuslaitos, Jyväskylän yliopisto
jaana.h.kettunen@jyu.fi

KIRJOITUSOHJEET AJANKOHTAISKATSAUSTA VARTEN

Ajankohtaiskatsauksesta vastaa opetus- ja kulttuuriministeriön sekä työ- ja elinkeinoministeriön yhteisesti asettama valtakunnallinen Elinikäisen ohjauksen yhteistyöryhmä 2015 – 2020 (ELO-yhteistyöryhmä). ELO-yhteistyöryhmän työ perustuu elinikäisen ohjauksen kehittämisen strategisille tavoitteille (Opetus- ja kulttuuriministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä 2011:15 www.minedu.fi)

Ajankohtaiskatsaukset perustuvat ELO-yhteistyöryhmän vahvistamaan viestintäsuunnitelmaan.

Vuonna 2020 ajankohtaiskatsaukset ilmestyvät

- helmikuussa (aineisto 25.1.)
- toukokuussa (aineisto 18.4.)
- syyskuussa (aineisto 20.9.)
- marraskuussa (aineisto 15.11)

Toimituksesta vastaavat:

Jaana Kettunen, varajohtaja ja tutkimuskoordinaattori, Koulutuksen tutkimuslaitos, jaana.h.kettunen@jyu.fi

Raimo Vuorinen, projektipäällikkö, Koulutuksen tutkimuslaitos, raimo.vuorinen@jyu.fi

Aiemmat ajankohtaiskatsaukset (lokakuusta 2016 lähtien) ovat luettavissa osoitteesta <https://peda.net/hankkeet/elotori>

Elinikäiseen ohjaukseen liittyvien artikkeleiden kirjoittaminen

- Elinikäiseen ohjaukseen liittyvät artikkelit ovat tervetulleita; myös ideoita kirjoituksiksi otetaan mielellään vastaan.
- Artikkelin pituus saa olla enintään yhden sivun (A4) mittainen mukaan lukien valokuvat ja logot.
- Artikkelia kirjoittaessa on hyvä viitata lähdeaineistoihin, esim. linkit, www-sivut ja yhteystiedot lisätietojen antajasta koskien artikkelin asiasisältöä. Myös artikkelin tekstin kirjoittaja yhteystietoineen tulee ilmoittaa
- Artikkeleita sekä niihin liittyviä logoja ja/tai valokuvia toivotaan lähetettävän word-tiedostona sähköpostilla toimituksesta vastaaville raimo.vuorinen@jyu.fi ja jaana.h.kettunen@jyu.fi

